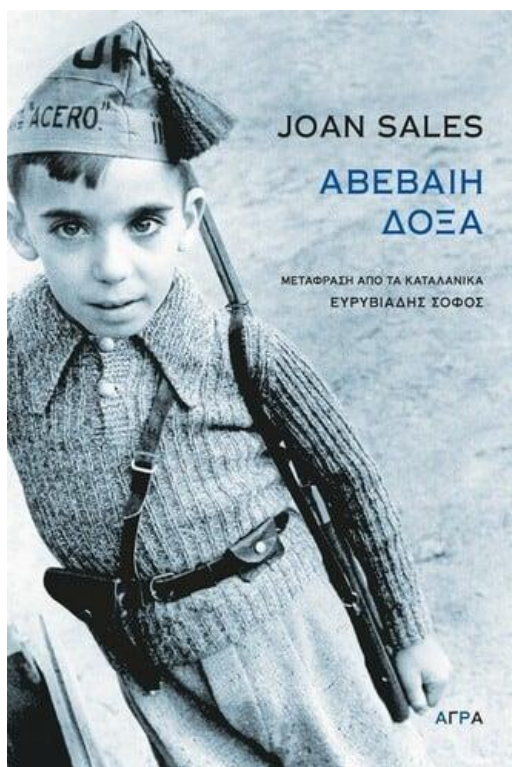

Perseguint una incerta glòria

Incerta glòria, de Joan Sales, traduïda al grec

Kiriakí Beioglu¹

Traducció: Jaume Almirall

Joan Sales, *Αβέβαιη δόξα*. Traducció: Evriviadis Sofós Atenes: Agra, 2023, 720 pàgs.

Quatre interessants personatges ben construïts carreguen sobre les espatlles la història dels tràgics dies de la Guerra Civil espanyola.

Als homes ens falta això, una cua com la de Scorpio, capaç d'injectar verí a l'univers sencer. No em miris amb aquesta cara; saps que tinc raó i que la possessió d'una tal cua seria una legítima satisfacció per a tota la família. Em refereixo a la família humana. Ja que no ho tenim, ens queda el recurs d'ajeure'ns de cara al cel i aleshores... ¡Verticalment i amb tota la fúria! Però et torna; et torna al mig de la cara. Newton diria que això passa en virtut de la llei de la gravetat; allà ell amb les seves manies, si no hi sabia veure altra cosa, si no sabia comprendre. Comprendre és això: rebre, sense parpellejar, entre els dos ulls la pròpia escopinada, l'impotent gargall; sentir tota la freda ràbia de la nostra immensa impotència.

¹ Aquesta ressenya va aparèixer el 26 d'agost de 2023 a la revista digital *Efsyn.gr*. (Η Εφημερίδα των Συντακτών [El Diari dels Redactors]): https://www.efsyn.gr/nisides/401940_kynigontas-mia-abebaii-doxa

La Guerra Civil espanyola ha inspirat alguns dels més importants escriptors de la literatura universal. Primer van ser escoltats —com a tot arreu i sempre— els vencedors. El 1956 es publica un llibre que encara avui és cabdal, *Incerta glòria*, del català Joan Sales. Era la primera vegada que parlaven els vençuts; més tard i fins als nostres dies encara seguiran altres llibres. Llegint l'edició grega publicada per Agra en una traducció realment notable d'Evriadiadis Sofós,² moltes vegades m'he aturat enlluernada i sorpresa en alguna de les gairebé 700 pàgines d'aquest gran llibre. Quatre interessants personatges ben construïts carreguen sobre les espatlles la història dels tràgics dies de la Guerra Civil espanyola: el Lluís, un jove soldat republicà; la Trini, una anarquista de Barcelona que ha abraçat el catolicisme i que cria el fill del Lluís; el Cruells, jove seminarista que ha estat influït per Sartre; i el personatge més fascinant de tots, el Juli Soleràs, que tan aviat sembla el Zaratustra de Nietzsche com un revolucionari anarquista.

La guerra potser és el fons de totes les escenes, la gran ferida rere els comportaments de les persones, però per damunt de tot és el sentit de l'existència humana el que retorna una vegada i una altra en la narració, fent atemporal i contemporani aquest llibre. Sales és un hàbil narrador que posa sota el seu microscopi el camp i la seva gent, la religió i els seus enganys, les sovint inexplicables relacions humanes amb les seves projeccions, la política i les ideologies.

En el seu molt interessant epíleg, el professor de literatura catalana Xavier Pla ens proporciona moltes informacions sobre el relativament desconegut entre nosaltres Joan Sales. Va néixer a Barcelona el 1912 i va morir el 1983. Va participar activament a la guerra civil i «com a pertanyent al bàndol dels vençuts, es veuria obligat, com altres escriptors d'aquesta generació, a prendre partit davant la Història». Va estudiar Dret, però va treballar com a periodista. Era membre del Partit Comunista, però en el transcurs de la guerra es va allunyar tant del comunisme com de l'anarquisme. «Per damunt de tot, era una persona independent, un *outsider* de la literatura catalana».

Va viure a Haití, a París, a Mèxic, esperant la victòria dels aliats perquè Franco fos apartat del poder. Va tornar a Barcelona el 1948 i va començar a escriure *Incerta glòria*, la seva única novel·la publicada. El títol del llibre prové de l'obra de Shakespeare *Els dos cavallers de Verona*, un passatge de la qual havia trobat a *El roig i el negre* d'Stendhal: «Aquesta primavera d'amor, ah, com s'assembla a la incerta glòria d'un dia d'abril». Tanmateix, l'autor i intel·lectual del llibre no només conversa amb Shakespeare, sinó també amb Pascal, Baudelaire, Kierkegaard, Camus i altres «heretges».

² La traducció grega d'*Incerta glòria* es basa en la versió definitiva de la novel·la, publicada per l'autor el 1971. Precedeixen l'obra, en aquesta edició, dos textos: el pròleg escrit per Juan Goytisolo per a l'edició francesa publicada el 2007 (en traducció de Maria Bohigas i Bernard Lesfargues), i el pròleg de la segona traducció de l'obra a l'anglès (Nova York, 2017), escrit pel traductor, Peter Bush. Finalment, completa l'edició un epíleg del professor Xavier Pla intitulat «Les polifonies d'una novel·la-riu» [«Οι πολυφωνίες ενός μυθιστορήματος-ποταμού»] (nota del traductor).

He guardat per al final d'aquest text les seves pròpies paraules, alguns dels seus pensaments a la introducció del llibre, amb l'esperança que, tants anys després de la seva mort, encara el descobreixin més lectors en llegir *Incerta glòria*.

La set de glòria es fa, en certs moments de la vida, dolorosament aguda; tant més aguda és la set com més incerta és la glòria de què estem assedegats; vull dir, més enigmàtica. La meua novel·la tracta precisament de copsar algun d'aquests moments en algun dels seus personatges. ¿Amb quin resultat? No sóc pas jo qui ho ha de dir. Però sé que molt li serà perdonat a qui molt hagi estimat.